

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. május 2.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. május 2. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

Egyes feladatok végén zárójelben adjuk meg a megoldást segítő szövegrészlet számát.

Arany János: *Bánk bán tanulmányok*. Bánk jelleme (részlet)

(1) A Petur által titkon visszahívatott Bánk akkor jelenik meg először, midőn a vigalom már vége felé van. „*Utolsó tánc*” – kiáltá éppen egy udvornik. [Katoná] színpadi utasítása szerint „*úti köntösben, zavarodva mutatja magát egy zugajtón. Nemes méltóság, mindenben gyanakvó tekintet; fojtott tűz, mely minden pillanatban kitörni láttatik; és minden körülmény azt árulja el, hogy mindenkor nagyobb indulat dühösködik belülről.*” E gyanakvó tekintet, fojtott tűz s belől dühöngő indulat azonban még nem a szerelemfáltás. Biberach ugyan később mondja neki, hogy már akkor, midőn szép nejét az udvarhoz felhozta, „*dörömbözött szerelemfáltó nagy szíve*” – de miután Petur semmi olyat határozottan nem izent, a féltés e pillanatban csak mint homályos alap vagy mint diszpozíció¹ lehet jelen a többi érzelmek háttérében. Mostani kedélyállapota 1. bosszankodás amiatt, hogy míg a nép ínségben jajong, az udvarnál pazar vigalom van napirenden; mert hogy ez nem első, kitészik a királyné szavaiból: „*ez ma udvaromban az ily esztelenségek közt utolsó fog lenni*”; 2. bizonytalan feszültség a titok miatt, melyért őt Petur oly sietve hívatta az udvarhoz. – Az első érzelmet fejezi ki mindjárt megjelenésekor: „*Ha! hogy mindent így kelletik találnom!*” – és alább: „*Hazánk különböző vidékein jajt s bánatot találtam; s itt, ime, ellenkezőt találok, s nem tudom, melyik tehet rémitőbbé.*” A második érzelm nyilatkozik, valamint mindjárt külső megjelenésében, úgy e szavakban is: „*Petur, miért hivattattál te engem vissza, mégpedig titokban!*” S midőn Petur, rejtelmesen kezd „e titokról” beszélni, „e titokról, mégpedig sötétben, és hogy abba Bánk is belé van keverve, s ha veszteségre jön a dolog, övé lesz a nagyobb”: Bánk feszültsége mindinkább fokoztatik, s midőn csaknem tetőpontját érte, Petur megadja a végső döfést, e szavakkal hagyván el Bánkot:

Jöjj még ez éjjel – itt ha eloszlanak –
Házamhoz. A jelszónk leszen *Melinda!*

Erős bosszankodás a királyné, az udvar viselete ellen; fokozott feszültség a titok miatt, meglepetés az éji összejövetek hallásán: és most egyszerre, mint jelszó Melinda neve! Miért éppen ez? „*Melinda!?*” kiált föl, fájdalmas kérdéssel, aztán „sok ideig nem tudja magát szóra venni”.

Az – Melinda – jelszavok!
Melinda szép, mocsoktalan neve
Ma szemfedélül szolgál egy *sötétben*
Ólalkodó csoport között...

E rejtély miatti feszültség, aggodalom foglalja most el egész valóját. Midőn a lopni utána besurrant Tiborc paraszt nevére szólítja: „*elárultattam?*” kiált föl, célozva titkos megjelenésére, de hihetően azon titokra is, mellyel e percben küszködik lelke. Megriad, mintha rajtaérnék a gondolat, hogy Melinda irányában ok lehet a *féltésre*. E szót még nem mondta ki, de maga az indulat mind határozottabb alakot ölt keblében. Csakhamar felkiált:

Melinda! és mindig Melinda...
... úgy elomla törhetetlen élted,
Hogy abból a *gazoknak* is jutott?

Tehát el kellett Melinda „*törhetetlen éltének*”, jó hírének, szeplőtlen ártatlanságának „*omlania*”; különben nem jutott volna abból a „*gazoknak*” – mely címmel, királya iránti hűségében, az éji titkos gyülekezőket, Peturt és társait tiszteli meg. A féltés e jelenetben

¹ diszpozíció: elrendezés; javaslat, rendelkezés; hajlam

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

gyorsan növekszik, anélkül, hogy Bánk tudná, mi specifikus ok van arra. „*Ki lenne az? ki lenne az?*” – riad fel; „*Világot itt! világot!*” s hogy a gyöttrő bizonytalanságtól szabaduljon, a „*sötétben ólálkodókhöz*”, Petur- s a békétlenekhez indul, mint kitől egyedül remélhet felvilágosítást.

(2) Elindult tehát Petur házához, hová meg van hívva. De úgy látszik, még az útból visszatért, előbb, hogysen Peturral vagy békétlen társaival összejött volna. Pár jelenet után megint mutatkozik a kis zugajton. „*Vad indulat, mért kergetsz vissza ismét?*” – szól magában. A vad indulat mi volna más, mint a szerelemföltés. Peturhoz indult, hogy ettől bizonyost tudjon: de útközben a távozás onnan, hol Melinda személye maradt, oly gyötrelmessé vált, hogy vissza kellett térnie. Melinda az udvarnál, a vigadók közt: s ő hogyan távozzék? Mi történhetik azalatt, míg ő távol lesz? Visszatérése tehát nem léha színpadi fogás, hanem a szenvedélyből, a hányt-vetett lélek állapotjából folyó szükségesség. – Azon percben érkezik, midőn Ottó Melindának „*lecsüggő keze után hajol, s azt hosszasan homlokára nyomja*”. Bánk látja ezt, s tenyerét e kiáltással tapasztja szemére: „*Oh, véghetetlen szent könyörületesség!*” Erre a színpadi utasítás következő: „*erős muzsika; Bán megijedve szédeleg ki, vissza az ajtón*”. – Az „*erős muzsika*” a vendégek oszlását jelenti: de miért *ijed meg* Bánk? Azért, hogy az oszló vendégek által fölismertetik? Az utasítás *szavaiból* majdnem azt lehetne következtetni.

(3) Midőn e darab 1839-ben a pesti színpadon először adatott, a közönség s ítéset, úgy látszik, oly kevéssé fogta fel Bánknak e jelenetét, hogy Vörösmarty ezt jegyzi meg rá athenaeumi bírálatában: „kihagyatni kívánnók azt, midőn Bánk-bán együtt találja Melindával Ottót (ha egyébiránt ezen megjelenés nem a színész *tévedése* (!!)) volt) s ahelyett, hogy (mint valószínű) megrohanja, visszamegyen.” És visszamegy első tekintetre azért, hogy az oszló vendégek által föl ne ismertessék. Nagy hiba volna, kétségkívül. Azonban Katona e hibát nem követte el. Külső és benső ok harcol, hogy lehetetlen így érteni. Külsőnek elég az, hogy a Bánk „*zug-ajtáján*” egy vendég sem fog távozni, s ezt ő tudja, hisz maga is azért választotta titkos bejáratnak. De miért is félne oly nagyon a fölfedezéstől, miután annak ránézve semmi gyanítható rossz következménye nem fogna lenni: legföljebb megtudnák, hogy visszajött, itthon van. De a benső okot is jelenti szerző, e szóval: *visszaszédeleg*. Nem a fölfedeztetés miatti ijedség veri őt annyira le, hogy szédelegve hanyatlik vissza; ez képtelenség: hanem az, amit látott, amire patétikus felkiáltása vonatkozik. Az „*erős muzsika*” Melindának *figyeltető*, vegye észre helyzetét egy ifjúval magánosan maradni; ezért felkiáltásai: „*Ah, oszlanak!*” s mindjárt alább: „*bocsáss!*” – Ottónak, ki még eddig a hódításban kevésre haladt, *serkentő*, bátorító, hogy már most nagyobb tüzzel – mert akadály nélkül – vallhatja szerelmét; Bánknak végre csak *kábító külhatás*, mely társul szegődik benső levertségéhez, azon villámcsapáshoz, mely a látott jelenetre lesújtotta. S éppen ez magyarázza meg, miért nem rohan Bánk e percben a csábítóra, miért „*szédeleg ki, vissza az ajtón*”: – nincs annyira magánál, hogy azt tehesse; előbb össze kell szednie magát.

(4) Bánk „*visszaszédeleg*” hát a kis ajtón; *el* azonban nem megy. Elmennie képtelenség, lélektani lehetetlenség volna. De nem is gondolhat oly kicsinyes célra, hogy majd hallgatózzék. Hihetően, mihelyt eszmélete annyira visszatér, be fog ott rontani, a csábítót semmivé tenni. Erre mutat, hogy rejtekében kivonta kardját, s így jelenik meg utóbb. De az eszmélet percében, figyelmét olyasmi ragadja meg, mely őt további rejtekben maradásra kényszeríti. Ottó szerelemvallását, érzelmi tompultságában, talán nem is hallotta; vagy ha igen, várja Melinda feleletét. Hisz mi van most inkább érdekében, mint megtudni, vajon Melinda igazán *hűtlen*-é. A hölgy válasza: „*Bánk. Bánk, emlékezem szavadra*”, s ami erre következik, megnyugtató Bánkra nézve. Melinda *megvetéssel* utasítja vissza csábítóját.

(5) Változás történik Bánk indulatjában: Melinda hűsége iránt nyugodtabb, csak a *szenny* gyöttri még, melyet a – bár nem sikerült – kísérlet neje „*szép mocsoktalan nevén*” s családi becsületén hátrahagyott; ezt kell még lemosnia. [...]

Forrás: Arany János válogatott prózai munkái. Bánk bán tanulmányok. Bánk jelleme, részlet (p. 214-217.) Szépirodalmi Könyvkiadó, 1975. Magyar Remekírók. A feladathoz igazított szöveg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Adja meg a tanulmányrészlet következő kifejezéseinek jelentését:

- a) udvornik (1): _____
- b) fojtott tűz (1): _____
- c) dörömbözött (1): _____
- d) patétikus (3): _____

4 pont

2. A mű pesti ősbemutatójával kapcsolatban Arany megjegyzi:

Midőn e darab 1839-ben a pesti színpadon először adatott, a közönség s ítéset, úgy látszik, oly kevésbé fogta fel Bánknak e jelenetét, hogy Vörösmarty ezt jegyzi meg rá athenaeumi bírálatában... (3, 4)

- a) Értelmezze az *athenaeumi* kifejezést! _____

1 pont

- b) Arany szerint Katona nem hibázott. Értelmezze összefoglalóan, 2 érdemi közléssel Arany véleményét!

---

2 pont

3. Hogyan kapcsolódnak az alábbi tények Katona József művének keletkezéstörténetéhez és utóéletéhez?

- a) Erdélyi Múzeum, 1815: _____

- b) Erkel Ferenc: _____

2 pont

4. Katona *Mi az oka, hogy Magyarországon a játékszíni költőmesterség lábra nem tud kapni?* című értekezése a kor meghatározó tudományos folyóiratában, a *Tudományos Gyűjteményben* jelent meg. Ebben a sajtóorgánumban közölte Kazinczy Ferenc 1819-ben a nyelvújítási mozgalmat lezáró írását. (Ugyanabban az évben, amikorra Katona befejezte a *Bánk bán* végleges változatát.)

Írja le pontosan Kazinczy értekezésének címét!

---

1 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. A *Bánk bán* metaforikusságának fontos elemét az 1. bekezdés végén Arany János is kiemeli.

„Világot itt! világot!” s hogy a gyötrő bizonytalanságtól szabaduljon, a *'sötétben ólálkodókhoz', Petur- s a békétlenekhez indul*”.

Értelmezze röviden, 3 érdemi közléssel az ellentétes képek (fény-sötétség) jelentéseit a drámában!

---

3 pont	
--------	--

6. „Katona *Bánk bánja* olvasatlan maradt rossz nyelve miatt.” (Toldy Ferenc: *A magyar nemzeti irodalom története*, 1865)

Értelmezze legalább 2 érdemi közlésben a mű nyelvhasználatára, stílusára vonatkozó „rossz nyelve” kifejezést!

---

2 pont	
--------	--

7. Tanulmányának 5. fejezetében Arany János a szereplők három köréről értekezik.

„A többi szereplőket három (illetőleg négy) csoportba állíthatnók össze, aszerint, amint a dráma főbb személyei köréhez tartoznak. Így lenne:

1. *Gertrudis köre*: Ottó, Biberach, Izidóra
2. *Bánk bán köre*: a) Melinda, Mikhál, Simon, Tiborc. b) Szélesebb értelemben még: Petur és a lázadók, ezek közt ismét Mikhál és Simon is
3. *Endre köre*: Myska bán s fia, Solom mester”

Mutassa be az Arany által *Gertrudis körébe* sorolt három alak dramaturgiai szerepét, szerepkörét a cselekmény menetében, illetve legalább 1 érdemi közlésben a meghatározó jellemvonását!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A szereplő	a) dramaturgiai szerepe, szerepköre a cselekmény menetében b) meghatározó jellemvonása
1. Ottó	a) b)
2. Biberach	a) b)
3. Izidóra	a) b)

6 pont

8. Nevezze meg az alábbi idézetekben dőlt betűvel kiemelt képek, alakzatok típusát!

Idézetek a <i>Bánk bán</i>ből	A kép, alakzat
„Kár egy ilyen csinos <i>főért...</i> ” (Biberach)	
„ <i>Te engemet megláncolál, s magadnak / egy gödröt ástál.</i> ” mostan mégis én / Én húzzalak ki abból? (Gertrudis)	
„Épülj fel, <i>izmosodj meg,</i> gondolat!” (Bánk)	
„Egy / ménkőcsapás ugyan letépheti / rólam <i>halandóságom köntösét;</i> ” (Bánk)	
„A szegényt / maga arra szánta, hogy <i>szülessen, éljen, / dolgozzon, éhezzen, sanyarogjon és – / meghaljon.</i> ” (Tiborc)	
„ <i>Nagyravágás, büszkeség, / kecsgettetés, hízkeledés,</i> csupán / csak csillogó fények;” (Bánk)	

6 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A *Bánk bán* egyes mondatai, szövegrészei már szállóigévé váltak. Ki mondja, kinek / kiről, milyen helyzetben a következő, a *Bánk bán* szövegéből szállóigévé lett gondolatokat? Négy idézetet közlünk.

Válasszon ki három idézetet, és válaszoljon a kérdésekre! Feladatmegoldása során csak a választott idézetekhez kapcsolódó sorokat töltsse ki!

Idézet	Ki mondja kinek?	Milyen drámai szituációban?
a),, ... adhatsz-é hát mindenik / szükölködőnek? ”		

Idézet	Ki mondja kinek?	Milyen drámai szituációban?
b),,A célod nem, de módjaid / útálhatom. ”		

Idézet	Ki mondja kinek?	Milyen drámai szituációban?
c),,Azt / mondom, ne törj túl a korlátidon!”		

Idézet	Ki mondja kiről?	Milyen drámai szituációban?
d),,Nincs a teremtésben vesztes, csak ő – ”		

6 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. Az olvasott Arany-tanulmány 1. bekezdéséből idézzük a *Bánk bán* egy részletét (a mű tördelését követve, a mai helyesírás szerint). Állapítsa meg a részlet verselését!

Hazánk különböző vidékein
Jajt s bánatot találtam; s itt íme
Ellenkezőt találok, s nem tudom,
Melyik tehet rémítőbbé.

a) Verselési rendszer : _____

b) Meghatározó versláb/ütem: _____

2 pont	
--------	--

11. Az Arany-tanulmány részletének 4. bekezdéséből idézünk két mondatot. A kérdések e két mondatra vonatkoznak.

Erre mutat, hogy rejtekében kivonta kardját, s így jelenik meg utóbb. De az eszmélet percében, figyelmét olyasmi ragadja meg, mely őt további rejtekben maradásra kényszeríti.

a) Állapítsa meg az első mondatban a tagmondatok közötti logikai-nyelvtani viszonyt!

1 pont	
--------	--

b) Állapítsa meg az első és a második mondat közötti logikai viszonyt!

1 pont	
--------	--

c) A két mondatot összekötő egyik tartalmi elem a rejtek szó: *rejtekében, rejtekben*. A nyelvtani különbséget az *é* fonéma okozza. Nevezze meg, milyen morfológiai szerepet tölt be az *é* fonéma!

A toldalék megnevezése: _____

1 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. Arany János *Zách Klára* című történelmi balladája – tárgya, fontos motívumai alapján – párhuzamba állítható Katona *Bánk bán*jával. Fogalmazza meg legalább 1-1 értékelhető közléselemmel, mi a felismert összefüggés a két mű a) konfliktushelyzete, illetve b) zárlata között!

„Királyasszony, néném,
Az egekre kérném:
Azt a rózsát, piros rózsát
Haj, beh szeretném én!

Beteg vagyok érte,
Szívdobogást érzek:
Ha meghalok, egy virágnak
A halottja lészek!”
Arany János: *Zách Klára* (részlet, 2-3. vsz.)

a) felismert összefüggés a konfliktushelyzetben: _____

	1 pont	
--	--------	--

„Életed a lányért
Erzsébet királyné!”
Jó szerencse, hogy megváltja
Gyöngé négy ujjáért.

„Gyermeke mért gyermek:
Lajos, Endre, halj meg!”
Jó szerencse, hogy Gyulafi
Rohan a fegyvernek.

„Hamar a gazembert...
Fiaim, - Cselényi...!”
Ott levágák Feliciánt
A király cselédi. –
Arany János: *Zách Klára* (részlet, 17-19. vsz.)

b) összefüggés a zárlatban: _____

	1 pont	
--	--------	--

	1 pont	
--	--------	--

	40 pont	
--	---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egy mű értelmezése

Csáth Géza novellájában a főszereplő testvérpár viselkedése látványosan megváltozik a cselekmény során. Értelmezésében fejtse ki, milyen összefüggés mutatkozik az általuk elbeszéltek elképzelt jelenetsor előadásmódja, tartalma, illetve magatartásuk átalakulása között!

A varázsló kertje

A pályaudvar kapuján két magas termetű, nyúlánk fiatalember lépett ki az állomás előtti térre. A következő pillanatban megismertem őket.

– A Vass fiúk!

Együtt mentünk be a városba. Az enyhe júniusi délutánban valami nagyon kedves érzés volt az. A gimnáziumban elválhatatlanok voltunk. Érettségi óta – négy esztendeje – nem láttam őket. Külföldön tanultak. Nagyon megörültek a találkozásnak.

Az arcuk még nem férfiasodott meg végképp. Finom orrukon, a mozgékony, okos szemükön a későn érő, intelligens emberfajta karaktere. Modorukban ugyanaz a világfias szívesség és kedvesség, amely annyira szokatlan volt a gimnáziumban, s mégis mindenkinek tetszett.

Gyalogolva haladtunk végig a főutcán és a főtéren. Siettek. Két óra múlva tovább kellett utazniuk.

– Tulajdonképpen csak a varázsló kertjét jöttünk megnézni – szölt az idősebb Vass fiú.

– A varázsló kertjét? Hol van az? – kérdeztem.

– Igaz, te ezt nem tudod. Persze, akkor nem mondtuk el senkinek a dolgot. Majd meglátod, eljössz velünk, ugye? Nincs messze...

A főtéren felől a templomnak tartottunk. Végig haladtunk a parkon. Az öreg gimnáziumi hittanárunk ott ült a rendes padján, egy könyv olvasásába merülve. Köszöntünk neki. Barátságosan integetett. Azután megkerültük a templomot. A fiúk egy vak utcába vezettek, amelyről eddig semmit sem tudtam. Az utca szűk volt, és körülbelül kétszáz lépés hosszú. Sajátságos! – ilyen házakat, mint itt, sohase láttam a városban. Alacsonyok és kezdetlegesek voltak, de vagy az ablakok hajlásában, vagy a kapuk faragásában és formájában volt valami ósdi. Az utcán padokon és székeken öreg emberek és bánatos arcú, sápadt asszonyok ültek, apró lányok söpörték és öntözték a földet. Kocsikeréknek nyoma se látszott.

Az utolsó ház előtt állapodtunk meg. Azaz – tulajdonképpen ház nem is látszott, csak kerítés. Festetlen, magas fakerítés: olyan sűrű, hogy a kezet rajta bedugni nem lehetett, és egészen közel kellett hajolni, hogy az ember megláthassa, mi van mögötte.

Kábító virágillat csapott meg. A kerítés megett kert volt; nem nagyobb, mint egy kis szoba. A talaja körülbelül a derekunk magasságáig fel volt töltve. És tele az egész kert virággal.

Sajátos növényvilág tenyészett itt. Hosszú szárú, kürt alakú virágok, amelyek szirmai mintha fekete bársonyból volnának. A sarokban liliombokor, óriási kelyhű fehér liliomokkal megrakodva. Mindenütt elszórva alacsony, vékony szárú fehér virágok, amelyeknek egy szirma, csak egy szirma, gyenge piros színű volt. Úgy tetszett, hogy ezek bocsátják azt az ismeretlen, édes illatot, amelyet szagolva az ember azt hiszi, elakad a lélegzete. A kert közepén egy csomó bíborpiros, kövér virág terpeszkedett. Húsos, selymes fényű szirmaik hosszan lógtak le egészen a magasra nőtt haragoszöld színű fűbe. Mint egy kaleidoszkóp, úgy hatott ez a kis csodakert. Közvetlen előttem a nőszirom lila virágai nyíltak. Százféle virágillat tevődött össze a bódító szagában, s a szivárvány minden színét megtalálhattad a virágok színében.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A kert végében, a kerítéssel szemben egy kis ház gubbaszkodott. Zöld zsalus két ablaka mindjárt a földszín magasságára nyílt. Ajtót nem lehetett látni. A háztető az ablakok felett mindjárt összehajlott. Nagy padlásnak kellett ott lenni. Közvetlenül az ablakok előtt kék szegfűket fedeztem fel. Vagy négy percig némán bámultuk ezt a tíz négyszögméternyi kis csodabirodalmat.

– Látod, ez a varázsló kertje – mondotta a fiatalabb Vass.

– És ott a házban lakik a varázsló – folytatta a másik.

– És ott laknak a rablók is.

– Kicsodák? – kérdeztem.

– A rablók, a varázsló tanítványai és rabszolgái.

– Ők kimennek rabolni a városba. Ilyenkor mennek ki, föld alatti utakon. A templompadláson bukkannak föl, és a toronykötélen ereszkednek le. Barna köpenyük alatt egy kis olajlámpát rejtegetnek, és övükre akasztva álarcot, töröket, pisztolyokat visznek.

– Csendesen lopóznak be a házakba, vagy az ablakokon másznak be. Kis csákányaikkal pár pillanat alatt felkapaszkodnak az emeletes házak szobáinak nyitva hagyott, sötét ablakain.

– És azután gyorsan a szekrényekbe bújnak.

– Senki, aki a házban lakik, észre nem veszi őket, és akkor már elhelyezkednek a ruhák és skatulyák között. Meggyújtják kis lámpásaikat, és nesztelenül várnak.

– Várnak, míg mindenki le nem fekszik, és akkor kibújnak, végigjárják a szobákat, feltörrik a zárat, levágják a gyerekek fejét, és töröket otthagyják az apák szívében.

– És elviszik a kincseiket a varázslónak.

Mintha valami elfeledett, régi verset mondott volna fel a két fiú, úgy mondták el a varázsló barlangjának titkait. Ezalatt folyton néztük a kertet.

– Elképzeled most, mi van ott benn? – kérdezte a fiatalabb Vass.

A bátyja felelt helyettem:

– Itt, a zsalus ablak megett van a rablók hálószobája. Alacsony, vakolt odú. A falon egy lámpás pislog, és jobbra-balra hat-hat szalmazsák a földön. Az egyik oldalon hat rabló alszik, összekuporodva; az arcukat se látni.

– A másik oldalon üres a hat ágy.

– A rablók már a föld alatti utakon elindultak véres munkájukra.

– Amikor fölébrednek, négykézláb másznak ki a szobából, mert az alacsony helyen föllátni lehetetlen.

– A varázsló akkor enni ad nekik. Gonosz, fekete szemével mintha azt mondaná: egyetek, és hozzatok nekem sok kincset, aranyat, ezüstöt.

– A rablók friss békákat és gyíkokat esznek, továbbá több éves cserebogarakat kapnak csemegéül, amelyek, mint befőttek, üvegekben állanak a varázsló kamrájában.

– Azután menniük kell. A varázsló pedig meggyújtja a lámpását, mely egy koponyában van elhelyezve, és viraszt a szobájában. Olvas, örködik. Nehogy baj érje a rablókat.

– Nehogy felébredjenek a kutyák vagy a gyerekek.

– És mikor keleten szürkülni kezd már az ég, akkor idejön: lefekszik a kertbe.

– És akkor minden virág leánnyá változik. Ő pedig hempereg a virágok között...

– Míg csak haza nem jönnek a rablók, és akkor átveszi a zsákmányt, elrakja a föld alatti raktáraiba, és aludni térnek mindannyian. És egész estig csendes, kihalt a ház.

– A szomszédok közül senki se tudja, hogy ki lakik itt...

Néhány percig szótlánul néztük a varázsló kertjét; akkor az egyik Vass fiú hirtelen megnézte az óráját.

– Huszonöt perc múlva indul a vonatunk – mondotta, és könnyen sóhajtott.

– Mennünk kell – mondta a másik.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Reflektálás egy jelenségre

A magyar nyelv kulturális szempontból igen szerencsésnek mondhatja magát. Ha 15 millió magyarul beszélővel számolunk, akkor a magyar nagyjából a 60. legnagyobb nyelv, ennek ellenére a nyelvünk a 18. leggyakoribb forrásnyelv könyvek fordításait tekintve.

Az UNESCO 2011-es adatai szerint az utóbbi harminc évben Kertész Imrét és Márai Sándort² fordították legtöbbször idegen nyelvre. Ekkor e két szerző szinte osztozott az első helyen, műveiknek 215, illetve 213 fordítását jegyzik. A leggyakrabban fordított magyar szerzők listáján szerepelnek még olyan huszadik századi klasszikusnak mondható magyar írók is, mint Molnár Ferenc a harmadik helyen 126 fordítással, Szabó Magda a hatodik helyen 78 fordítással, Kosztolányi Dezső a nyolcadik helyen 68 fordítással. Esterházy Péter (a negyedik helyen), Konrád György (ötödikként) és Nadas Péter (a hetedik helyen) képviselték 2011-ben a kortárs magyar irodalmat.

Reflektáljon a magyar alkotók külföldi megismertetésének jelenségére! Gondolatmenetében térjen ki arra, milyen külső-tárgyi, illetve milyen esztétikai-befogadói tényezők járulhatnak hozzá a magyar írók külföldi népszerűségéhez, megjelenéséhez!

Forrás: Péli Péter: *Kik a legtöbbet idegen nyelvre fordított magyar írók?* www.nyest.hu/hirek/kik-a-legtobbet-idegen-nyelvre-fordított-magyar-irok. 2011. december 15. A feladathoz igazított szöveg.

A hivatkozott UNESCO forrás: UNESCO *Index Translationum*

---

² A két íróról sok nyelven található wikipédia szócikk. Kertész esetében 50-nél is több nyelven, de Márairól is legalább 29 nyelven olvashatunk. Összehasonlítául érdemes megemlíteni, hogy Petőfi Sándorról 35, Arany Jánosról pedig 19 nyelven található szócikk a wikipédián.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

20 pont	
---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

15 pont	
---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor		40	
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése	25	
	érvelő szöveg	20	
	gyakorlati szövegfajta	15	
Levonások	helyesírási hibák	levonható: 15	
	íráskép	levonható: 3	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

_____
javító tanár

Dátum: .....

		Elért pontszám egész számra kerekítve	Programba beírt egész pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése		
	érvelő szöveg		
	gyakorlati szövegfajta		
Levonások	helyesírási hibák		
	íráskép		

_____
javító tanár

_____
jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....